

VISIONS DE FUTUR 2002

Dins el marc de: "IN SITU". CONTEXT LOCAL, ESPAIS REALS

A DES/TEMPS

Espai:

MXEspai. C/Llibreteria, 7 pral. Barcelona 08002
Tel: 933106577

Intervencions:

ITZIAR GONZALEZ (arquitecte)
LOLA DONAIRE/MAGDALENA DURAN (crítica d'art/artista)
MARGA XIMENEZ (galerista)

Comissariat:

NORA ANCAROLA

Data:

Desembre 2002

Punt de partida:

Mont Tàber

Comencem el segle sota la marca de la cultura de la velocitat i, fonamentalment, sota l'ombra de la consolidació de l'habilitat de les institucions i els mass media per a assumir tot allò que inicialment els posava en qüestió.

El poder dels media per **aïllar** la informació del seu veritable context en nom d'un perfeccionament tècnic per arribar a reproduir el temps real, és la millor estratègia per a **desintegrar** el teixit social, polític i cultural.

La fragmentació de les estructures i l'aïllament de cadascun dels seus components, permeten l'èxit d'aquesta estratègia com a vertadera descontextualitzadora.

Les institucions còmplices no fan més que festejar i promoure l'èxit de les tecnologies com a informadores de la desinformació.

El món de l'art, des de fa un parell de dècades, té el seu punt de mira en els media, els quals són moltes vegades el punt de partida de la intervenció artística, perquè constitueix una nova percepció respecte al que entenem per realitat.

Però en aquest punt hauríem d'analitzar aquesta fascinació per l'**instant** que sembla que ens allunya de la nostra veritable **consciència immediata** i lluny de provocar una real mobilitat espacial, ens deixa inerts, inactius.

És evident que no podem donar l'esquena a aquesta nova representació d'allò real, però sí rebutjar d'alguna manera la posició que ocupen els media, a la vegada que buscar **noves formes d'interactivitat social i per tant també culturals.**

DES DE L'ESPAI DEL LÍMIT

La primera estratègia per aconseguir una resposta allunyada de problemàtiques formals i/o significatives lligades a una “obra personal”, va ser l’elecció de tres professionals que accionen des de territoris llindars respecte de l’art: l’arquitectura, la crítica d’art i la promoció/difusió de l’art.

Desterritorialitzar-se en relació amb el llenguatge comporta la recerca del límit. La impossibilitat d’accionar dins els paràmetres habituals, endinsant-se en el territori fronterer pot donar com a resultat una banalització dels medis o tot al contrari, i aquesta és la que ens interessa, una resposta encara més interioritzada, més austera i més universal, parafrasejant Deleuze i Guattari fent un *art menor*. Però, *un art menor no és l’art d’un llenguatge menor, si no l’art que fa una minoria dins un llenguatge major, des de l’espai del límit.*

Itziar Gonzalez Casanovas, Lola Donaire (que fa tàndem amb Magdalena Duran) i Marga Ximenez responen als perfils de professionals de territoris llindars, que poden assenyalar aspectes que els mateixos artistes perden de vista.

PUNT DE PARTIDA: MONT TÀBER

Què anul·la la idea de TEMPS REAL, la del PASSAT o la del mateix PRESENT?

La singular ubicació que ocupa **MX Espai**, exactament sobre el punt més alt de l’antiga ciutat romana (*Barcino*) anomenat des de l’Edat Mitjana Mont Tàber, sembla un punt de partida idoni per aquest *projecte/trajecte*.

La verdadera consciència del TEMPS, enfront de la fascinació per l’INSTANT.

- De quina manera intervé en la configuració del PRESENT?
- Podríem construir un lloc de trobada on **l’instant** no sigui un impediment a la nostra **consciència immediata contextualitzada**?
- Podríem configurar un espai amb accions en TEMPS REAL que parlin del passat, i altres en TEMPS DIFERIT que parlin del **veritable** present?
- És possible donar resposta a aquestes preguntes, des del mateix **territori de l’art**; o és necessari traspasar també els seus **límits**?

Aquest projecte és un intent de respondre alguna d’aquestes preguntes.

LES INTERVENCIONS

La proposta contempla tres aspectes de la nostra realitat que van ser transgredits o modificats per la intromissió dels mitjans que porten en el seu poder **“la veritat de l’instant”**.

A- Una **cartografia mural** que transgredeix el temps real dins un espai fix i inamovible.

B- Una **llar** on trànsit i intimitat són part indiferenciada. La informació tradicional és substituïda per un lloc de trobada i intercanvi.

C- Multiplicitat d’espais en un temps únic que posa de manifest el **somni col·lectiu** de la **“realitat”**

Dins el projecte hi ha una extensió vers el Museu d’Història de la Ciutat i el Centre Excursionista de Catalunya, llocs on es pot trobar informació senyalada dins l’espai d’exposició.

A- PROJECTE DE “CARTOGRAFIA MURAL” A M.X. ESPAI

Itziar González

Si l'artista és aquell que sondeja l'invisible; l'arquitecte és qui, resseguint el seu traçat, el construeix

En l'acte ritual de la Fundació d'una ciutat hi ha sempre el gest meditat de traçar els eixos cardinals com a necessitat primera d'orientar-se i sacralitzar el lloc triat.

Un Espai d'Art és també aquesta elecció primigènica d'un lloc des del qual construir Ciutat.

El projecte que és dut a terme a MX Espai és el dibuix, en una de les parets interiors, d'una Cartografia Mural. En ella s'aniran resseguint, una rere altra, les diferents traces de les successives fases morfològiques i arquitectòniques de la formació de l'actual fragment de Ciutat en el que es troba, precisament en el centre, MX Espai.

Des de la disciplina arquitectònica, hi ha el reconeixement a tots els traçats que al llarg dels segles han anat conformant la Forma de la Ciutat. El Mont Tàber, i les seves corbes de nivell seran el primer traçat que, metòdicament, serà reproduït a escala en el mur. Després seguirà el dels primers assentaments i la Ciutat Romana. La Ciutat Medieval i tots aquells diferents talls històrics que mostrin millor les transformacions i també, les alineacions que s'han mantingut inalterables al llarg dels segles. S'anirà composant així, aquesta Cartografia Mural d'uns esdeveniments que, si bé hi han passat al llarg de milers d'anys, seran dibuixats en uns pocs dies.

Aquest treball mira així, de fer de contrapunt a l'actual cultura de la velocitat, mostrant els valors del món de la construcció artesanal i de l'ofici, a on la suma d'instantis i les dilatacions del temps d'execució es transformen en excedent de sentit i en qualitat de treball. També busca “contextualitzar” la informació fent un fresc mural del mateix lloc on s'està; afirmant els valors intrínsecs de cada lloc i trencant així la indiferència ininterrompuda dels Media. El treball manual de resseguir les traces vol enfrontar-se a la immaterialitat de les imatges que s'estan consumint diàriament a través dels mitjans de comunicació i de les que no sabem res de la seva construcció a causa de la seva visió instantània i fugaça. Enfront de la fascinació per l'instant, doncs, la veritable consciència de les dimensions relatives del temps, igualant l'acció feta en 2 hores a la de més de mil anys.

El treball vol també sumar-se al recorregut de visites del centre Excursionista de Catalunya i del Museu d'Història de la Ciutat, ja que juntament amb MX Espai comparteixen el mateix lloc en l'espai i en el temps: el Mont Tàber.

B- PROJECTE: “UNA LLAR SOCIAL”

Marga Ximenez

L'espai de la galeria com a *senyalitzador d'allò social*: Des del retorn als orígens com a “una llar”:

1- **el saló**, punt lúdic de comunicació amb el carrer (des del *cardo màxim* a la biblioteca).

2- **la cuina** -taula d'informació- punt de transformacions i relacions personals (fil d'unió entre els espais).

3- **el dormitori**, punt de reflexió (de la intimitat al temple , Mont Tàber)

(1) Muntatge d'una biblioteca impossible, inútil, en la qual els llibres són diaris (es recullen exemplars des de la data de començament del projecte). Les pàgines pertanyents a cultura i als suplementos culturals estaran cosides.

Els mobles que configuraran el mobiliari del saló-biblioteca (taules i cadires, dificultaran la seva utilització).

Instal·lació amb un referent als orígens romans del carrer Llibreteria (*cardo màxim*), i a la seva història com un carrer de tradició llibretera.

(2) Instal·lació de transformació i participació, amb elements de purificació, reconstitució i sanejament propis de la cuina (infusions i herbes aromàtiques del Mediterràni). Cada visitant es podrà servir i beurrà un te d'aquestes herbes entretant consulta la informació recollida sobre cada instal·lació i seu al voltant d'una taula per dialogar sobre el projecte. Hi haurà draps de cuina que el públic podrà utilitzar per rentar-se les mans.

(3) Es senyalarà a un/una dels artistes habituals de la galeria perquè transformi l'oficina de la galeria amb allò més oposat a la seva activitat normal, com és un dormitori, lloc de silenci i estança fonamental d'una casa, i des d'on arribarem al Mont Taber, per mitjà de la gravació des de la finestra de l'oficina i des de l'inici del projecte, de totes les visites turístiques que es fan al carrer Paradís, en l'edifici del Centre Excursionista de Catalunya, on es troben les columnes d'Hèrcules del Temple d'August, i la senyalització amb una gran pedra rodona de molí, del punt més alt del Mont Tàber.

C- PROJECTE "SENSE LLOC, SENSE INSTANT, O LA LLUNA EN EL RIU"

Lola Donaire/Magdalena Duran

Els mitjans de comunicació més contundents ens presenten en imatges allò que col·lectivament assumim com a realitat, recolzant-se en un sentit del temps en present i dels esdeveniments immediats.

Ens interessa reflexionar sobre l'efecte d'aquests medis en relació amb l'experiència del subjecte contemporani.

En aquest sentit partim de dos supòsits: en primer lloc aquests medis pretenen presentar una immediata com a realitat, on el subjecte es converteix en objecte passiu davant d'unes imatges mutants i dinàmiques del món, sense possibilitat d'imaginar els esdeveniments, ja que allò que se'ns presenta es dona com a fet inqüestionable; tanmateix, en el cas dels programes i les informacions de la TV, que és el medi de major difusió, responen a allò que es considera més interessant per a una audiència massificada; se'ns mostren diverses realitats oficials com a veritables, i sota l'aparença d'una presentació, en comptes d'una representació, s'amaga un efecte de versemblança i manipulació, un mecanisme que funciona de manera subliminar actuant sobre la nostra consciència mitjançant la percepció visual i auditiva. Encara que la representació sempre respon als interessos de qui la crea i l'executa, aquestes representacions mediàtiques són molt parcials, tot i que resulta evident la seva dependència dels sistemes de poder.

En segon lloc, les múltiples realitats que ofereixen els medis, ens submergeixen en un univers on la nostra concepció del temps ha deixat de ser lineal per esdevenir simultània, i s'ha passat de la velocitat a l'acceleració de la vivència d'esdeveniments

que són inabastables. La velocitat de les representacions col·lapsa la nostra consciència, limita la nostra capacitat de meditar sobre el que passa, o allò que es diu que és real, per manca de “temps” per a la reflexió i ens empenyi envers reaccions impulsives i immediates, gairebé o totalment inconscients. Alhora, el temps, com a concepte, es deslliga de l’espai i pren un gran protagonisme. Si abans del desenvolupament del mitjans de comunicació l’espai era el punt de referència dels esdeveniments, que s’explicaven en un sentit del temps diacrònic, quan aquells apareixen, múltiples esdeveniments a molts llocs se’ns mostren de manera simultània. Així, es pot formular la idea d’un “no-lloc”.

La dissociació entre temps i espai, que vivència la persona en relació amb els medis, té un efecte narcotitzant pel fet que l’experiència del subjecte no té lloc en l’aquí i l’ara sinó en “l’allà i l’ara”; es despleguen una multiplicitat d’espais en un marc de temps únic, percebuts de forma col·lectiva; així es posa de manifest el somni col·lectiu, el trànsit consensuat que anomenem “realitat”.

Finalment el projecte *A DES/TEMPS* es complementa amb les extensions abans assenyalades dins el Centre Excursionista i el Museu d’Història de la Ciutat.